

4a. Vaststelling Omgevingsvisie NH2050

Er is al meerdere keren in informele sessies over de Omgevingsvisie gesproken. Nu voor het eerst in de commissievergadering. Alle Gedeputeerden zijn aanwezig, zij bepalen zelf wie welke vraag beantwoordt.

Nu volgen de beraadslagingen. De **voorzitter** geeft als eerste het woord aan de heer Leever.

Eerste termijn:

De heer **Leever** (ONH) vraagt aandacht voor de balans tussen economie, groei en leefbaarheid. De economie is dominant aanwezig, met name de groei. Natuurlijk is het belangrijk, maar in de huidige tijd heeft de economie een te dominante positie. Hier doet de PNH volop aan mee.

In het voorstel Omgevingsvisie 2050 speelt de fysieke leefomgeving een essentiële rol. Zaken zoals natuur, bodem, lucht, water, bouwwerken, cultureel erfgoed en landschap. Maar er is nog veel meer. Naast de fysieke leefomgeving is er ook nog geestelijk-sociale leefomgeving. Hoe we als burgers met elkaar samenleven en omgaan. In deze sociale leefomgeving vindt een groot aantal problemen plaats: armoede, werkloosheid, jeugdproblemen, vereenzaming (vooral bij ouderen) en criminaliteit. De Omgevingsvisie gaat hieraan voorbij.

Integrale aanpak van de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie 2050 is een samenvoeging van vele aparte verordeningen en regelingen, waarbij wordt gesuggereerd dat aanvragen van de burger of het bedrijf voor bepaalde activiteiten sneller kunnen worden afgehandeld. Er moeten echter veel zaken bij de beoordeling van een activiteit worden meegenomen. Dit gaat misschien op voor een provincie als Drenthe, maar in een dichtbevolkte provincie zoals Noord-Holland ligt dat anders. Wij moeten met alles rekening houden. Een activiteit moet ook in geografische samenhang worden bekeken. Dit kan inhouden dat de Provincie contact moet opnemen met andere provincies, regio's of gemeenten. Vooral de gemeenten spelen hierbij een rol. Zij zijn het bevoegd gezag voor de meeste activiteiten van burgers en bedrijven met betrekking tot de fysieke leefomgeving. De Provincie heeft een belangrijke bestuurlijk verbindende en regisserende. Ambtenaren moeten integraal geschoold zijn. Dat kost tijd. Bij elk onderdeel van de Omgevingsvisie hoort eigen specifieke kennis. Gaat dat wel lukken?

Dan over de digitalisering. Binnenlands Bestuur heeft meerdere keren naar voren gebracht dat het geen zin heeft om met de Omgevingsvisie te starten als niet alle onderdelen gedigitaliseerd zijn. Hoe staat de Provincie ervoor met digitalisering?

Verschijnsel van krimp en trek naar de grote stad is regelmatig in de media. Beide verschijnselen hebben negatieve gevolgen en bij krimp ontstaat leegstand en nemen voorzieningen af. Bij de trek naar de grote stad zien we de huren en prijzen van woningen extreem stijgen. Alleen tweeverdieners kunnen dit nog betalen. In beide gevallen wordt de samenleving onevenwichtiger in leeftijdsopbouw. ONH zou graag zien dat de provincie daarin sturend optreedt.

Woningbouw. Met de woningtoewijzing heeft de Provincie een middel in handen om daar iets aan te doen. In deze Omgevingsvisie bij de woningtoewijzing staan de MRA en de sterke kernen centraal. Kleinere plaatsen komen niet of te beperkt aan de orde. Vele kleine plaatsen hebben juist een grote behoefte aan woningen en hebben daar ook grond voor, maar de medewerking vanuit de Provincie verloopt stroef. ONH is voor minder woningen naar de grote kernen en de MRA en meer naar de kleinere plaatsen zodat de jeugd daar kan blijven wonen en de samenleving evenwichtig blijft.

Seniorenhuisvesting: aantal 65-plussers neemt in de bevolking nog steeds toe, 20% van Nederland. ONH vindt het nodig dat de Provincie in haar woningtoewijzing rekening houdt met deze groep. Tot 2040 zal deze groep nog toenemen. Meer grotere woningen komen vrij en kleinere seniorenwoningen zijn ideaal voor deze leeftijdsgroep.

Mobiliteit komt uitgebreid aan de orde in de Omgevingsvisie. Ook de fiets krijgt de nodige aandacht. Daar is ONH verheugd over. De ONH wil graag een nieuw onderdeel toevoegen aan de Omgevingsvisie: het Kwaliteitsnetwerk Landbouwverkeer. Niet alleen voor de noordkop, maar voor de hele provincie aanleg van het Kwaliteitsnetwerk Landbouwverkeer. Dat zal bijdragen aan verbetering van de verkeersveiligheid, verkeersafwikkeling, de leefbaarheid en een bewuste locatiekeuze van verkeersaantrekkelijke bestemmingen in het buitengebied. De realisatie van zo'n netwerk is een kwestie van een lange adem, daarom past het juist zeer goed om dit op dit moment op te nemen in de Omgevingsvisie.

De heer **Klein** (CU-SGP) dankt voor de uitgebreide beantwoording door Gedeputeerde Staten. Hij heeft een vraag aan de commissie. Provinciale Staten hebben de commissie MER opdracht gegeven om het MER rapport van advies te voorzien. Hij heeft geconstateerd dat de commissie dat heeft uitbesteed aan Gedeputeerde Staten. Meer naar ons toe trekken, als Provinciale Staten een

meer centrale rol krijgen in het vragen van het advies, het bekijken van het advies en het discussiëren met Gedeputeerde Staten over het advies.

De **voorzitter** stelt voor om dit op te nemen in de agendacommissie.

Reacties van commissie MER vrij kritisch. Kijken hoe we met verdergaande beleidsopties dichterbij realisatie van onze ambities komen. Vraag aan commissie MER om een pas op de plaats te maken. De reactie van Gedeputeerde Staten daarop was dat dit een onderdeel is van de verdere uitwerking binnen de programma's. CU-SGP wil deze discussie nog voeren met Gedeputeerde Staten vóór definitieve vaststelling van de Omgevingsvisie.

Blij verrast met de inhoud van de reacties, veel ondersteuning voor inzet van de Staten om leefbaarheid en gezondheid als belangrijk principe te hanteren. Tegelijkertijd teleurgesteld over de concept antwoorden. Er wordt vaak verwezen naar de uitwerking van de programma's en voorgesteld om niets te veranderen.

Gezondheid en veiligheid, hogere ambities hanteren. De ambities zelf zijn niet scherper. Waarom stellen we die ambities niet scherper?

Verbaasd over thema Schiphol. Er wordt opgeroepen om leefbaarheid meer prioriteit te geven, om de groei te beperken en te koppelen aan de afname van de uitstoot. In de nieuwe versie van de Omgevingsvisie wordt een stap terug gedaan. Nog geen keuzes te maken en te wachten wat er uit de landelijke overleggen komt. Hiermee wordt het lot van de Noord-Hollander in handen van het rijk gelegd. Wij moeten als provinciale overheid opkomen voor de belangen van Noord-Holland. Wat vinden wij van de uitstoot in de toekomst en de multimodale hub?

Grens A10 woningbouw Amsterdam. Gedeputeerde Staten onderschrijven het inwaartse zoneringsprincipe voor Amsterdam. Tegelijkertijd die grens hanteren. Dit is in tegenspraak met elkaar.

Milieuruimte die nodig is voor de circulaire economie. Lastig om in te schatten hoeveel ruimte er nodig is. Kunnen Gedeputeerde Staten een onderbouwing geven voor de benodigde ruimte voor de milieucategorie bedrijven en waarom is de grens met de A10 zo belangrijk?

Mobiliteit: schielsprong nemen. Andere modaliteiten stimuleren en sturen op een modal shift.

Gedeputeerde Staten zeggen terecht dat één modaliteit niet voldoende is. Dit wordt als argument gebruikt om helemaal niet te sturen. Waarom helemaal niet willen sturen?

Energietransitie: meer scherpheid en duidelijkheid bieden. Er wordt geen enkele richting meegegeven.

Als reactie op inspraak: wij zien bijvoorbeeld dat het Noordzeekanaal gebied veel potentie heeft en die willen we ook benutten. Open landschap is daarvoor niet de eerste prioriteit.

Landschap: veel oproepen geweest om drie landschapsregimes te hanteren. Dat komt voort uit angst dat het beschermingsregime wat wij voorstaan voor een klein gebied van de Provincie geldt. Wachten op de uitwerking doet geen recht aan die angst. Hoe stellen we mensen gerust dat met twee beschermingsregimes niet grote delen van de Provincie buiten het beschermingsregime vallen?

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) kijkt niet met volle tevredenheid naar wat er nu voor ligt. De afgelopen jaren zijn er moties ingediend, op- en aanmerkingen gemaakt, deze zijn niet verwerkt, en er is niet naar geluisterd. Balans houden tussen economische groei en leefbaarheid. Mooi streven, maar geen duidelijke keuzes. 'Lokaal wat kan, regionaal wat moet' wordt te pas en te onpas gebruikt. Er wordt geen eindbeeld neergezet, dat kan ook niet in een snel veranderende omgeving. MRA gaat steeds meer als één grote stad functioneren. Dit ondemocratisch gekozen orgaan krijgt steeds meer te zeggen en gaat steeds meer besluiten nemen, waar veel geld mee is gemoeid. 50PLUS is hier geen voorstander van. Meer zeggenschap van overheid en burgers.

De energietransitie speelt een prominente rol in de Omgevingsvisie. Er zijn ook nog andere zaken belangrijk: zorg, welzijn, cultuur en natuur. Niet alle middelen hoeven naar energietransitie en de fasering mag wat matiger. De burger mag niet opdraaien voor de energietransitie doelen van het Rijk en Provincie.

Niet meer windmolenparken op het land.

Inzetten op goed en gedegen OV en aanvullend vervoer. Zorgen dat mensen zich te allen tijde kunnen verplaatsen op een betaalbare en fatsoenlijke manier.

Veilig en betaalbaar wonen voor wie dat niet meer kan met zorg in de omgeving.

Eenzaamheidsbestrijding en het maken van dement-vriendelijke wijken is in de toekomst van levensbelang voor ouderen.

Ouderen worden niet genoemd in deze visie. Provincie Noord-Holland scoort het slechtst ten opzichte van andere provincies als het gaat om huisvesting gecombineerd met zorg voor ouderen.

Alle woningzoekenden hebben het slecht. Het beleid van deze Provincie werkt belemmerend ten aanzien van woningbouwplannen. De Provincie bouwt zelf niet, maar heeft naar de mening van 50PLUS niet genoeg gedaan. Alleen beleid achteraf door middel van versnellingsacties. Veel

gemeenten hebben ingesproken. Ambtenaren, wethouders, bezorgde burgers maken zich ernstig zorgen dat er te weinig wordt gebouwd.

Cijfers op papier geven de doorslag. Geen daadwerkelijke weergave van de realiteit bij gemeenten. Er is voor niemand meer een betaalbare woning te vinden. Niet alleen maar binnenstedelijk bouwen. Af van belemmerend provinciebeleid van kassabon woningbouw. Doel van de Omgevingsvisie is het overlaten aan gemeenten. Geef hen dan ook het vertrouwen om dat te doen. Geen bemoeienis van kleinschalige woningbouw projecten.

Na maart 2019 aan de slag gaan met oneigenlijk benoemen van weidevogel leefgebieden. Die ruimte gebruiken voor kleinschalige woningbouw plannen rondom Amsterdam. Te gek voor woorden dat niemand meer een fatsoenlijke woning kan krijgen binnen de MRA. Het verplaatst zich steeds meer rondom Alkmaar en noordelijker. Het beleid van de Provincie is de afgelopen jaren te vrijblijvend geweest om afspraken te maken met de regio's. Er is de afgelopen jaren niet gebouwd voor doelgroepenbeleid.

Schiphol: ten aanzien van eventuele groei eerst onderzoek afwachten over de geluidsoverlast en gezondheidsklachten die mensen onder de rook van Schiphol ervaren. Dit geldt ook voor woningbouw onder de rook van Schiphol. Dat vindt 50PLUS onverantwoord.

Nogmaals kijken naar beantwoording zienswijze, technische vragen.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vindt de Omgevingsvisie een stap terug. Het voorliggende document is zonder heldere visie. Een vertaling naar de Omgevingsverordening is nog ver weg.

Een voorbeeld is Schiphol. In de koers spraken Gedeputeerde Staten zich uit voor groei. Nu een stap terug en afwachten. Dat lijkt positief, maar is misleidend. Alle scenario's worden open gehouden en de verantwoordelijkheid voor Schiphol wordt bij andere partijen neergelegd. Provincie Noord-Holland heeft de verantwoordelijkheid om de belangen van de Noord-Hollanders die rond Schiphol wonen te behartigen. Gedeputeerde Staten vinden het wel gepast om woningbouw rond Schiphol te stimuleren en niet de ontwikkelingen rondom Schiphol af te wachten. Dit getuigt van een gebrek aan integrale visie.

Verschuilen achter andere overheden is zichtbaar in de tekst over bodemdaling. Gedeputeerde Staten maken zich afhankelijk van andere partijen. Er zijn vergaande mogelijkheden om bodemdaling tegen te gaan en zelfs te herstellen. Wij kunnen die beleidskeuze maken.

Op andere terreinen ontbreekt de verdere stap in de uitwerking. Natuur inclusieve landbouw bijvoorbeeld. Gedeputeerde Bond heeft toegezegd dat een toename van de biodiversiteit een randvoorwaarde en harde eis zou worden voor duurzame agrarische ontwikkeling. Die is in deze tekst niet terug te vinden. Er staat wel "Bij alle ontwikkelingen is er in potentie ruimte voor biodiversiteit." Dat is iets anders.

Een nog groter probleem dan de vertaling van de Koers naar de Omgevingsvisie, is de manier waarop de MER procedure is vormgegeven. Drie verhaallijnen werden in een eerdere fase gepresenteerd als gedachte experiment, niet als keuze alternatief. De drie verhaallijnen uit het debat van 9 oktober 2017 worden niet meer gebruikt. De hoofdconclusies uit het debat worden vastgelegd in de statenvoordracht die door Provinciale Staten wordt vastgesteld. Dat besluit vormt de basis voor het de concept Omgevingsvisie, de verhaallijnen hebben hun rol als hulpmiddel dan gespeeld. Om inhoudelijke samenhang maar ook de verschillen vanuit uiteenlopende invalshoeken tussen opgaven en vraagstukken simpeler te kunnen maken en het politieke debat te kunnen voeren, zijn de drie verhaallijnen opgesteld. Met opzet zijn dit geen scenario's. De kritiek van de commissie MER is terecht. Dat Gedeputeerde Staten de drie verhaallijnen nu wel als alternatief aandraagt, odat alternatieven noodzakelijk zijn om het plan werkend te maken, is misleidend en ondermijnt het belang van een goede MER. Wat PvdD betreft is er maar één optie. Beleidskeuzes helderder formuleren met duidelijke alternatieven. Dat eerst doen en die vervolgens alsnog in plan MER aan de commissie MER voorleggen. De PvdD acht het voorliggende document niet rijp voor besluitvorming in de Staten.

De heer **Kramer** (GL) waardeert de diverse verbeteringen in het eindconcept. Zoals verankering van de kernwaarden van de Noord-Hollandse landschappen in de Omgevingsverordening. En de inzet op een sociaal inclusieve provincie. GL is positief over de ontwikkelrichting van de Provincie.

Klimaatbestendig, klimaatneutraal, volledig circulair met hoge bodem-, water- en luchtkwaliteit, biodiverse natuur en ecologische verbindingen, waardevol landschap met passende recreatie en natuurinclusief boeren, bouwen en wonen op plekken die zich daarvoor lenen. Echter de ambities zijn onvoldoende concreet en op tal van onderdelen niet haalbaar volgens commissie MER. "Een aantal zaken eerst in aanvulling op MER uitwerken en pas daarna een besluit te nemen over de Omgevingsvisie NH2050. Op die manier kunnen Provinciale Staten het milieubelang volwaardig en integraal meewegen bij hun besluit." Aan dit advies is niet voldaan. Evenmin volstaat het voornemen van Gedeputeerde Staten om de ambities en doelen later uit te werken in programma's en regionale

afspraken. Hiermee worden Provinciale Staten op afstand gezet. Gezien het wettelijke invoeringstraject van de Omgevingswet is er alle tijd voor verdere uitwerking van de visie en aanvulling van de MER. Neem daar de tijd voor.

Het streven naar balans tussen economische groei en leefbaarheid mag er niet toe leiden dat belangrijke keuzes worden doorgeschoven naar de toekomst. De hoofdambitie zou moeten worden gewijzigd in: balans tussen economische ontwikkeling en verbetering van de leefbaarheid. Een vooruitstrevende Provincie moet niet willen terugvallen op minimale wettelijke kaders. Een goede balans veronderstelt een consequente inzet op bovenwettelijke maatregelen. Als het wettelijk kader de ondergrens vormt voor de leefbaarheid, ligt bij concrete afwegingen **het klimaat van de groei** op de loer.

Schiphol is een mooi voorbeeld. Vanuit een schijnbaar neutrale opstelling wordt gekozen voor het groeiemodel van de nieuwe baas van Schiphol. Groei door verplaatsing van vakantievluchten naar Lelystad en benutting van een deel van de berekende milieuwinst voor de groei van Schiphol. Er wordt voorbij gegaan aan de effecten van gemeten geluidsoverlast, fijnstof, stikstofdioxide en broeikasgassen op de gezondheid van bewoners en het klimaat. Ondanks alarmerende signalen, zoals het WHO advies over de geluidsnormen en gezondheidseffecten, onderzoek Royal Haskoning over normen fijnstof en NO₂, onderzoek naar geluidshinder en prognoses klimaatverandering en zeespiegelstijging. GL kiest voor leefbaarheid, gezondheid en klimaat door in te zetten op het stoppen van de groei en, zo nodig, krimp van Schiphol. Zonder afwenteling van de problemen op Lelystad. Deze keuze is nodig om vervanging van de kortere vluchten door treinverkeer kracht bij te zetten.

De Omgevingsvisie zet in op behoud en versterking van natuur en landschap. Of het instrument van de wezenlijke kenmerken en waarde van natuur en de landschappen voldoende zal zijn, valt te bezien. Voor de natuur is er nog sprake van landelijke wetgeving, voor het landschap niet. Dat door Gedeputeerde Staten wordt gekozen voor een landelijk regime dat uitgaat van twee categorieën gebieden, ziet GL als risicovol. Een regime dat mogelijk geen stand houdt tegen de bouwlobby voor bouwen in het groen, gesteund door gemeenten die zich keren tegen de Provincie. GL ziet graag dat (1) voor waardevolle landschappen gebruik wordt gemaakt van het instrument om bijzondere provinciale landschappen aan te wijzen (Wet Natuurbescherming). Bijvoorbeeld Laag Holland, duinrand, Vechtplas en Gooi. De indeling voorgelegd door de Milieufederatie lijkt GL een werkbare. (2) De waardevolle landschappen en stiltegebieden. De hoofdlijnen van het beschermingsregime worden benoemd en beschreven in de Omgevingsvisie. De uitwerking vindt plaats in de Omgevingsverordening.

GL heeft kritiek op de aanpak van de mobiliteit. Relationele afweging en prioritering vervoersvormen zit vrije vervoerskeuze in de weg. GL pleit voor snelle afronding van het regionale fietsnetwerk. Niet pas in 2050. En een schaa sprong in OV.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) interrumpeert en vraagt als visie niet wordt vastgesteld, hoe dan verder met uitwerking van de Omgevingsverordening?

De heer **Kramer** (GL) antwoordt dat deze opdrachten al naast elkaar lopen. Het schuift inderdaad op in de tijd. GL pleit voor een volwaardiger Omgevingsvisie. Iets doen met de adviezen van de commissie MER.

De heer **Ludriks** (PVV) heeft een aantal vragen aan Gedeputeerden.

Op 5 juli 2018 schreef Minister Ollongren het volgende aan de Tweede Kamer.

“Met de Omgevingswet willen we het stelsel rondom het omgevingsrecht eenvoudiger, beter en gemakkelijker voor burgers, bedrijven en overheden maken. Bij de ontwikkeling van dit stelsel gaat het zowel om herziening van de wet en regelgeving als de implementatie zodat iedereen met en in de geest van de Omgevingswet en de bijbehorende regelgeving kan werken.”

De heer Ludriks vraagt Gedeputeerden of een provinciale omgevingsvisie dan niet juist weer extra druk legt.

Als Gedeputeerde moest kiezen tussen aardwarmte en drinkwatervoorziening, waarvoor zou hij dan kiezen?

Mevrouw **De Groot** (SP) merkt op dat de commissie MER niet tevreden is over de Omgevingsvisie. Zorg voor het milieu is op dit moment het belangrijkste dat speelt. Goede zaak dat Gedeputeerde Staten het advies van de commissie MER geheel of gedeeltelijk (gaan) opvolgen. Daarbij heeft Gedeputeerde Staten ook Provinciale Staten nodig.

Er is een zorg over het voldoende opwekken van energie, heeft dit positieve invloed op de luchtkwaliteit, welke invloed op landschap en natuur, landbouw en biodiversiteit? De SP heeft er niet veel vertrouwen in dat het goed komt. We moeten meer met elkaar over de MER spreken.

De ambities zijn groot en het zijn er veel, ook op het gebied van mobiliteit, veeteelt en landbouw. De SP vindt dat Gedeputeerde Staten een ambivalente houding hebben over het volbouwen van landschap. Binnenstedelijk bouwen is de norm, er zijn op papier voldoende locaties. Gemeenten mogen dit met elkaar en tegen elkaar uitruilen (ontwikkelingsprincipe 12). De gemeenten in Noord-Holland Noord en projectontwikkelaars leggen grote druk op Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten om te bouwen in het buitengebied, terwijl er op papier voldoende mogelijkheden zijn om de woningopgave binnenstedelijk te laten slagen. SP pleit voor uitbreiden van ontwikkelingsprincipe 12. De komende Omgevingsverordening zou hiervoor de juiste plaats zijn, maar SP neemt graag een voorschot op de Omgevingsverordening. Er komt een motie of amendement aan.

SP wil meer invloed de kwaliteit van onze landschappen. In de Omgevingsvisie worden twee soorten landschappen uitgewerkt alsmede de WKW's. SP vraagt zich af of we als Provinciale Staten niet eerder invloed moeten uitoefenen. Bijvoorbeeld door beschermd provinciaal landschap vóór de Omgevingsverordening te bespreken en in te voeren.

Bijvoorbeeld Schiphol. SP vindt de provinciale reactie op de zienswijze van Rijkswaterstaat tekenend. De spanning tussen economische groei en de druk op de leefomgeving is een rode draad in de Omgevingsvisie. Met de Omgevingsvisie proberen we juist de balans te vinden om die spanning te verminderen. Hoe houden we Noord-Holland leefbaar, betaalbaar, schoon en milieuvriendelijk voor iedereen, ook in 2050? Het is de vraag of we hierin met deze Omgevingsvisie zullen slagen.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) spreekt haar waardering uit voor de totstandkoming van deze Omgevingsvisie, ook voor de indieners van zienswijzen. Een aantal indieners van zienswijzen hoopt voor een aantal concrete zaken die nu spelen een oplossing te vinden in deze Omgevingsvisie. Daar is dit kader te breed voor. Er is niet uit de Omgevingsvisie te halen of een ontwikkeling wel of niet mag doorgaan. De opgave staat centraal en moet iedere keer integraal worden bekeken op een zo laag mogelijk niveau. Zijn Gedeputeerde Staten bereid om de indieners van deze zienswijzen niet alleen het antwoord te geven dat het niet in de Omgevingsvisie staat, maar ook welke route zij nog wel kunnen bewandelen?

Wat is nu de status van dit stuk? 32 jaar in de toekomst kijken is niet eenvoudig. De wereld verandert snel. Inschattingen en aannames kunnen wijzigen. Er kunnen andere dilemma's ontstaan. CDA gaat ervan uit dat in samenspraak en op een zorgvuldige manier wijzigingen mogelijk zijn in toekomst. De gemeenten hebben allemaal een zienswijze ingediend, al dan niet gezamenlijk. Ze zijn ook bezig met het invullen van hun eigen omgevingsvisie. De gemeenten constateren dat deze provinciale visie nog weinig concreet is. Daarin vraagt men om duidelijkheid. Wat kunnen zij zelf wel of niet doen? Hebben de gemeenten de vrijheid om hun eigen opgave te bepalen? Hoe moeten gemeenten met deze visie omgaan? Op welke manier kunnen of moeten zij deze visie gebruiken voor hun gemeentelijke omgevingsvisie?

CDA constateert dat er veel ruis is ontstaan door kaarten waarin zaken indicatief zijn opgenomen. Mensen die bezig zijn met een project of ontwikkeling lopen er tegenaan dat hun ontwikkeling niet op kaart is terug te vinden. Wat is de meerwaarde van indicatieve kaarten?

Sturingsfilosofie. Het CDA heeft erop aangedrongen deze toe te voegen. Deze is met instemming van gemeenten en andere partijen ontvangen. Lokaal wat kan, regionaal wat moet. De opgave staat centraal, die bepaalt de wijze van sturing en samenwerking. Hoe krijgt dit in de Omgevingsverordening handen en voeten? Deze wordt in nauwe samenwerking met partijen vorm gegeven. Dat gegeven is niet genoeg om deze sturingsfilosofie te waarborgen. Is er in de geest van de Omgevingswet nog sprake van sturing? Hoe wordt de verhouding tussen gemeenten en Provincie nu klassieke verhoudingen gaan verdwijnen? Wordt dit een provincie die faciliterend is aan lokale ambities? Moeten we nu spreken over opgaven en niet meer over provinciale doelen?

Een concrete wijziging van de landschappelijke regimes is met deze visie nog niet aan de orde, maar we werken toe naar een eenvoudig landschappelijk regime met 2 soorten gebieden. Geen weidevogels beschermen in gebieden waar geen weidevogels zijn. Twee landschapsregimes betekent niet dat allerlei regimes gestapeld worden en er zo twee extra strenge landschapsregimes ontstaan. Bodemdaling in de veenweidegebieden. De suggestie dat daar misschien iets aan het waterpeil gedaan zal worden, leidt tot onrust bij agrariërs. Hoe gaat de Provincie hiermee om? In de zoektocht naar manieren om bodemdaling tegen te gaan, blijven uitgaan van het huidige agrarische gebruik en in samenspraak kijken wat de mogelijkheden zijn. Er wordt in deze visie veel gezegd over de landbouw en hoe deze zich zou moeten ontwikkelen. De landbouw is al enorm gebonden aan landelijk beleid en landelijke richtlijnen. CDA vindt het geen goede zaak om daar extra provinciale regels bovenop te zetten. De in de Omgevingsvisie uitgesproken richtlijnen betekenen niet automatisch dat er in de Omgevingsverordening regels voor komen.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) interrumpeert en hoort het CDA zeggen dat zij graag wil dat het huidige waterpeil in de buitengebieden leidend blijft. Is het CDA ervan op de hoogte dat deze Staten de wens

hebben uitgesproken niet alleen bodemdaling te stoppen maar, waar mogelijk, te herstellen? Deelt het CDA de mening dat dat alleen kan als er ook iets wordt gedaan aan het waterpeil?

Mevrouw **Van Andel** (CDA) antwoordt dat zij de mening deelt dat daarnaar gekeken kan worden. Het gesprek moet worden aangegaan met de agrariërs om te kijken hoe dat in samenspraak kan worden vormgegeven, zodat het huidige gebruik zo veel mogelijk kan doorgaan.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) interrumpeert, hij hoort mevrouw Van Andel zeggen dat ze geen extra beleid wil vanuit Noord-Holland betreffende landbouw. Hij vraagt zich af wat er op tegen is om dat in Noord-Holland wel te doen?

Mevrouw **Van Andel** (CDA) antwoordt dat er landelijk via het rijk al veel de goede richting op geregeld wordt. Er zijn geen extra provinciale regels om de landbouw duurzamer te maken.

Mevrouw Van Andel vervolgt haar betoog.

Woningbouw: uit de zienswijze wordt duidelijk dat er geen eenduidig beeld bestaat van de opgave. Samenwerkende gemeenten in de kop van Noord-Holland luiden de noodklok. De opgave gaat over meer dan aantallen alleen. Het gaat ook over leefbaarheid en keuzevrijheid. Er is een nadere analyse nodig over wat de opgave precies is in al zijn facetten, ook op de korte termijn en breder bekeken dan CBS cijfers.

Mevrouw **Strens** (D66) spreekt ook haar complimenten uit voor de beantwoording van de zienswijzen. In de zienswijzen zijn veel positieve reacties terug te lezen over de inhoud en het proces.

Gezonde leefomgeving: een aantal reacties vraagt om het tonen van meer ambitie. De mogelijkheden die er zijn voor verbetering aangrijpen. In de visie: "Waar mogelijk zoeken wij ruimte voor verbetering." Dat is een mooie toevoeging, maar het gaat ook om het realiseren van de verbetering. Schiphol: blijft een lust en een last in onze provincie, het blijft zoeken naar goede balans. Uit onderzoeken van de GGD blijkt dat meer mensen geluidsoverlast ervaren in de omgeving van Schiphol. De toevoegingen aan de visie gaan over de bevoegdheden en rol van het rijk. Om het scherp te krijgen: wat wordt de inzet van Noord-Holland als we deze visie vaststellen? Hoe borgen wij de zorg voor een gezonde leefomgeving in de omgeving van Schiphol?

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) interrumpeert en noemt de artikelen waaruit blijkt dat de geluidshinder rondom Schiphol erger is dan is gebleken uit onderzoek. D66 spreekt haar bezorgdheid uit voor de leefbaarheid van burgers, vindt D66 dat er mag worden gebouwd onder de rook van Schiphol?

Mevrouw **Strens** (D66) antwoordt dat ze binnenstedelijk bouwen, ook binnen Schiphol, niet willen tegenhouden. Het is aan de gemeenten of ze daar ontwikkeling willen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vindt dat gemeenten meer zeggenschap mogen hebben waar gebouwd moet worden. Maar willens en wetens bouwen onder de rook van Schiphol, terwijl je weet dat er veel overlast is en dat de uitstoot van fijnstof slecht is voor de gezondheid, kan mevrouw De Meij niet rijmen.

Mevrouw **Strens** (D66): niet onmogelijk maken, indien de gemeente goede maatregelen treft en de bewoners informeert over mogelijkheden voor binnenstedelijke transitie.

Mevrouw Strens vervolgt haar betoog.

Landschap. Blij met aandacht die er is voor landschap in de visie. Behoeft aan nadere toelichting waarom er is gekozen voor een eenvoudig landschappelijk regime met twee soorten gebieden? D66 is wel voor versimpeling, maar nu voelt het wel kort door de bocht, alsof het maar twee zaken zijn. Dat matcht niet met de veelheid en diversiteit aan landschappen. In de uitvoering wordt verwezen naar de Omgevingsverordening met de wezenlijke kenmerken en waarden van het landschap, inclusief de wijze van bescherming. Waarom dan niet de mogelijkheid voor het instellen van provinciaal landschap?

Wonen: gezien de urgentie en de grote vraag naar woningen is het van belang om snel de slag te maken naar productie van woningen. D66 onderschrijft de lijn om binnenstedelijk te ontwikkelen, vraag gestuurd. Het blijft een uitdaging om vraag en aanbod in balans te brengen. Zowel kwalitatief als kwantitatief de juiste woningen op de juiste plek. Om te kunnen bouwen, kijken hoe de prognoses eruit zien. Als er aanleiding toe is, bijvoorbeeld economische of demografische ontwikkelingen, snel plannen kunnen aanpassen, zodat het matcht met overige lokale en regionale verschillen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) interrumpeert: mevrouw Strens zegt, “als er aanleiding toe is”. Wat vindt ze van alle insprekers vanavond en de afgelopen drieënhalve jaar? Die zeggen dat de cijfers die de provincie noemt op grond van bevolkingsprognoses niet stroken met de realiteit binnen de gemeenten.

Mevrouw **Strens** (D66) antwoordt dat het zaak is om gebieden waar vraag is, waar veel locaties zijn, tot ontwikkeling te laten komen. De cijfers zijn van belang, maar eerst bouwen wat er kan.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) interrumpeert dat het over meer gaat dan het getal over locaties. Kan er gebouwd worden op de plek waar ook mensen willen wonen? Bijvoorbeeld net aan de rand van een kern een paar woningen. Wat vindt mevrouw Strens daarvan?

Mevrouw **Strens** (D66) vindt het van belang om oog te hebben voor lokale en regionale verschillen en te kijken op welke plek behoefte is.

Mevrouw Strens vervolgt haar betoog.

D66 kan met deze visie op het gebied van wonen uit de voeten. De succesfactor ligt met name in de samenwerking en de uitvoering.

Havenstad en Noordzeekanaal gebied. De reactie van de gemeente Amsterdam heeft moeite met de A10 als harde grens. Er is een enorme woningbouw opgave, zeker in en rond Amsterdam. Kunnen Gedeputeerde Staten aangeven welke onderdelen van het plan Havenstad wel mogelijk zijn om te realiseren binnen de randvoorwaarden van deze visie? Willen zij meegaan in het stimuleren van hinder beperkende innovaties, in de toekomst kijken naar functiemenging en inwaardse zonering?. Is die harde grens van de A10 wel nodig?

Mobiliteit: enorme opgave en veel reacties. D66 is het eens met de lijn in de visie dat alle modaliteiten nodig zijn voor een bereikbaar Noord-Holland. In de visie is weinig terug te lezen over de wijze waarop de keuze wordt gemaakt en de afweging tussen de verschillende modaliteiten. Toenemende noodzaak om in sterk verstedelijkte gebieden voorrang te geven aan collectief vervoer boven particulier vervoer. De ruimte is schaars. Hoe wordt die afweging op modaliteitsniveau gemaakt? D66 ziet er graag een multimodale investeringsagenda voor met een bijpassend investeringsbudget.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) sluit zich aan bij de complimenten over het document en vindt het prettig leesbaar.

Nazorg insprekers: niet behandeld bij de Omgevingsverordening. De heer Papineau Salm pleit ervoor om mensen actief mee te nemen en te betrekken bij de volgende fase.

PvdA heeft nog geen algemene visie op het geheel. Aan de hand van een aantal concrete tekstvoorstellen zaken toevoegen of wijzigen.

WHO normen: toevoegen “waar mogelijk eerder” dan 2050.

Groen, water, voldoende stilte. Toevoegen: duisternis toevoegen.

Draagvermogen landschap: stolpenstructuren toevoegen, pagina 20 visie.

Dynamisch schiereiland: tekst over de binnenduinrand. Er staat geen enkel inrichtingsprincipe, het wordt open gelaten. Duidelijker in zetten wat wij willen met de binnenduinrand.

Toevoegen: toegankelijkheid mensen met een lager inkomen in recreatiewoningen.

De heer **Kramer** (VVD) interrumpeert en vraagt waarom de heer Papineau Salm het noodzakelijk acht om dat als provincie op te leggen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) antwoordt dat het niet gaat om opleggen, maar dat het Kustpact is gesloten. Rondom de duinrand is het onduidelijk. Discussie voeren waar nog zoneren, waar parken toestaan? De visie geeft daar geen houvast aan. Duinrand is een belangrijk element in het Kustpact.

De heer **Kramer** (VVD) vraagt wat zijn vrees is. Wat kan er gebeuren als wij dat niet opnemen en de gemeenten dat wel kunnen uitvoeren?

De heer **Papineau Salm** (PvdA) verwijst naar een artikel in de Volkskrant over recreatieparken die worden opgekocht, en mensen met een laag inkomen die uit hun recreatiewoning moeten. Gemeenten zien dit als een leuk model om meer recreatiewoningen toe te voegen in de binnenduinrand. Rust en ruimte moeten worden behouden. Zijn angst is dat die discussie nu wordt omzeild.

De heer Papineau Salm vervolgt zijn betoog.

Metropool in ontwikkeling, Schiphol. Het rijk is aan zet voor de toekomst na 2020. PvdA vindt dat wij onze piketpalen slaan in deze visie. Terugdringen geluidsoverlast, zorgen voor gezonde lucht en veiligheid. Dat zijn de handvaten van Gedeputeerden om te onderhandelen met het rijk. Zoals het er nu staat, gaan we blanco de onderhandeling in. Geen goede zaak.

OV in metropool meer visionair. PvdA mist in de Omgevingsvisie de dynamiek in OV visie van Gedeputeerde.

Metropolitaan Landschap. PvdA is verbaasd dat het Groene hart daar niet in voorkomt en ziet deze graag toegevoegd.

Landschap In deze visie scherper doen.

De heer **Klein** (CU-SGP) interrumpeert. De heer Papineau Salm lijkt een soort wensenlijst op te geven voor de Omgevingsvisie. Er wordt nu gesproken over de reacties naar aanleiding van de inspraak. Op 28 mei is er gesproken over de Omgevingsvisie.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) geeft aan dat we als Staten iets moeten doen met de inspraakreacties. Hij haalt hier dingen uit naar voren.

De heer Papineau Salm vervolgt zijn betoog.

Provinciaal landschap of gebruik maken van de parkadviezen.

Sterke regio's, verbetering bereikbaarheid OV in landelijk gebied. Dat mist in de visie.

Goede regie door de Provincie. Staat nog niet bij 'Kritische succesfactoren'. Toevoegen: "goede regie".

Woningbouw. Zwaar onderwerp waar mensen zich terecht veel zorgen over maken. De heer Papineau Salm is blij met wijziging in tekst, maar deze voldoet niet aan de vele zienwijzen. PvdA wil graag een serieuze reactie op het Bidbook Noord Hollandse gemeenten. Binnenstedelijk bouwen rondom kern Hoorn, Alkmaar en Den Helder.

De heer **Kramer** (VVD) interrumpeert en vraagt wat de heer Papineau Salm zelf van het Bidbook vindt.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) antwoordt dat de PvdA dit uitstekend vindt. Zij doen een aanbod om sneller binnenstedelijk een aantal woningen in die drie kernen te bouwen. Past op nieuwe filosofie 'Regio aan zet'. Hier moeten we positiever op reageren.

Mevrouw **Strens** (D66) interrumpeert en vraagt hoe de heer Papineau Salm aankijkt tegen de aantallen in het Bidbook.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) wordt een beetje moe van de aantallen en wil daarvan af. Het gaat erom dat mensen behoefte hebben aan woningen. De gemeenten moeten dat gaan doen en dat vertrouwen moeten we aan de gemeenten geven. Meer vertrouwen aan de kleine kernen. Geen dure villa's, geen macht aan ontwikkelaars. Bouwen naar behoefte, de gemeenten moeten hiervoor meer ruimte krijgen. In visie ruimer formuleren.

De heer Papineau Salm vervolgt zijn betoog.

Nieuwe energie, klimaatdoelen. Toevoegen van windturbines op bedrijventerreinen. Jammer dat dat er niet in staat.

Gooi- en Vechtstreek is zeer geschikt voor geochemie.

TBO organisaties, graag reactie van Gedeputeerde Staten of ze dit kunnen overnemen.

Bodemdaling gaat om de acceptatie van mensen.

Noodzakelijke samenwerking met omliggende waterprovincies. Afgelopen zomer met de droogte gezien dat de samenwerking heel belangrijk is.

Voordracht die in november wordt behandeld. Een aantal sectorale nota's wordt afgeschaft. De heer Papineau Salm vraagt zich af of dat verantwoord is. De PvdA zal de visie steunen, maar deze is vrij algemeen. Kan de ambtenaar hiermee aan de slag en tevens een aantal sectorale nota's afschaffen?

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) interrumpeert en merkt op dat dit een flinke lijst is met verbeteringen. Moeten er wellicht meer tijd worden genomen voor dit document? Niet in november overhaast hierover moeten beslissen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) wil de visie graag vaststellen. Ankerpunt om verder te werken. Hij vraagt zich wel af of we onszelf in de vingers snijden door sectorale nota's af te schaffen. Heb je dan nog genoeg houvast als Provincie om je beleid op te maken?

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt of de heer Papineau Salm erop tegen is om de visie na het kerstreces vast te stellen? Dan hebben we de tijd om de aandachtspunten te bekijken, om te kijken of de zienswijzen aanleiding geven om er anders mee om te gaan en om de MER procedure beter te doen. Wat is erop tegen om deze visie niet in november vast te stellen?

De heer **Papineau Salm** (PvdA) antwoordt dat dit document nodig is om verder te kunnen werken. Het gaat alleen om een aantal tekstuele wijzigingen en aanvullingen. De vraag is of de bestaande nota in november moet worden ingetrokken.

De heer **Kramer** (VVD) vindt dat hier een goede visie ligt. De VVD is niet op alle punten blij, niet alles is duidelijk, maar wel een goede basis waar we verder mee kunnen voor de Omgevingsverordening.. Er werd bij de insprekers voornamelijk gesproken over het woningdossier. De heer Kramer is blij dat de PvdA meer beweging wil om ook boven MRA ruimte te bieden voor meer woningbouw. MRA wordt nu als grens gezien tot waar 200.000 woningen worden gebouwd. Daarboven de beperking van **223.000** woningen. Kan die grens wat losser worden gezien? Hoorn, Almere en Alkmaar op dezelfde afstand tot Amsterdam. Ook ruimte bieden voor woningen die de heer Papineau Salm noemt. De heer Kramer hoort bij de kleinere partijen de behoefte om meer vast te leggen dan noodzakelijk is. Hij denkt juist dat er minder moet worden vastgelegd in de visie en wachten op de uitvoering bij de Omgevingsverordening.

Beantwoording door Gedeputeerden

Gedeputeerde **Geldhof**: de Omgevingsvisie NH2050 heeft ter visie gelegen, er zijn zienswijzen ingediend. Daaruit bleek de betrokkenheid van de samenleving. Hoe willen wij dat de Provincie Noord-Holland richting geeft aan de ontwikkeling tot 2050?

Gedeputeerden hebben de nota van beantwoording opgesteld, de mensen zijn erover geïnformeerd. Vandaag wordt er niet opnieuw op de zienswijzen ingegaan. Zienswijzen zijn ingediend, ze hebben antwoord gekregen. Nu met Staten bespreken. Gedeputeerden gaan nu niet nog een keer reageren op de insprekers.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) refereert aan de tekst. Vaststellen door Provinciale Staten gebeurt in november, daarna wordt het opgestuurd naar de mensen die het hebben ingediend.

Gedeputeerde **Geldhof** antwoordt dat de zienswijzen zijn ingediend. Gedeputeerde Staten hebben een antwoord geformuleerd. De indieners van een zienswijze hebben de nota van beantwoording gekregen. De zienswijzen en de reactie daarop door Gedeputeerde Staten worden nu besproken met Provinciale Staten. En of hun zienswijze al dan niet heeft geleid tot een aanpassing in de Omgevingsvisie. De insprekers hebben de gelegenheid gehad om het woord tot de commissie te richten. Dan reageren Gedeputeerde Staten niet nogmaals op de zienswijzen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) doet een oproep om de mensen vast te houden en ze te betrekken bij de Omgevingsverordening.

Gedeputeerde **Geldhof** antwoordt dat bij de vertaling naar de Omgevingsverordening de mensen ook in het hele proces worden meegenomen. De insprekers van vanavond hebben zich tot Provinciale Staten gericht, niet tot Gedeputeerde Staten. Bij hele specifieke onderwerpen hebben Gedeputeerde Staten laten weten hoe ze zich bij een ander programma kunnen melden.

Gedeputeerde **Geldhof** dankt voor de complimenten. Er ligt een evenwichtig stuk. Meer dan twee jaar mee bezig. Het slotstuk ligt nu voor ter finale bespreking en hopelijk tot vaststelling. Bestuursfilosofie en het langjarig karakter van de visie. Soms bieden we teveel ruimte, andere keer zijn we niet concreet genoeg. Zoeken naar balans tussen richting geven en wendbaar en flexibel zijn. Dat is een zoektocht. Daarom soms niet concreet zaken vastleggen. Maar wel richting geven. Gedeputeerde Geldhof denkt dat die balans is gevonden. Klassieke verhoudingen veranderen. De provincie was de regelgever en de toetser, nu juist samen met de omgeving tot oplossingen komen. Filosofie: 'Lokaal wat kan, regionaal wat moet'. De opgave stellen we centraal. De visie gaat over het waarom en wat, benoemt de lange termijn ambities en de ontwikkelrichting naar de toekomst. Het hoe gaat over de acties op de korte en middellange termijn, die worden uitgewerkt in de Omgevingsverordening en programma's.

Er is veel gezegd over de woningbouw. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we wendbaar en flexibel blijven. Het is ingewikkeld, de betaalbaarheid van woningen is voor veel mensen lastig om te bereiken, prijzen stijgen, wachttijden lopen op. Ondanks veel forse inspanningen door gemeenten,

wordt er minder gebouwd dan volgens de prognoses had gekund. We zijn aan de slag om de knelpunten te definiëren. Waarom wordt er niet gebouwd volgens prognose? Hoe kunnen we dat oplossen? Provincie heeft de knelpunten geïnventariseerd en 15 miljoen euro ter beschikking gesteld om de knelpunten aan te pakken. Daar zijn we mee aan de slag. We komen van ver en moeten het met zijn allen doen. Niet alleen provincie, gemeenten of rijk, maar samen oppakken. Uitgangspunt van de ontwikkelprincipes in de Omgevingsvisie is vraag gestuurd. Primair binnenstedelijke bouw, nabij OV knooppunten. Noord Holland boven Amsterdam gaat om binnenstedelijk en OV knooppunten. Dat vinden Gedeputeerde Staten ook heel belangrijk. Gesprek aangaan waar die moeten komen. Hoe met regio in gesprek gaan? De invulling is nog onduidelijk.

De heer **Kramer** (VVD) interrumpeert dat er veel onduidelijkheid is over binnenstedelijk en primair bouwen bij OV knooppunten. Is er dan wel ruimte om in kleine kernen te bouwen? Vitaliteit en leefbaarheid in kleine kernen borgen.

Mevrouw **Geldhof** antwoordt dat dat niet specifiek in de Omgevingsvisie thuis hoort. Dat is de uitwerking in het reguliere woonbeleid. Regio's bepalen met elkaar waar en in welke kernen woningen kunnen worden toegevoegd. Dat moeten ze goed onderbouwen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt wat 'vraag gestuurd' betekent? Gemeenten vragen om meer woningen dan in onze visie staat. Is dat wat bewoners vragen of wat de regio vraagt?

Gedeputeerde **Geldhof** antwoordt dat 'vraag gestuurd' over de kwalitatieve en kwantitatieve vraag gaat, gebaseerd op de prognoses. In de Omgevingsvisie staat het ijkpunt van de prognoses, 123.000. Maar het is een flexibel instrument. We willen wendbaar en flexibel zijn. Elke twee jaar worden de prognoses bijgesteld op basis van de actuele ontwikkelingen, indien er aanleiding toe is. Als de regio aan de slag wil, hoe ziet de onderbouwing eruit? Het is aan de regio om met elkaar te bepalen waar ze de woning willen toevoegen? Bij welke kernen?

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) merkt op dat daar een groot probleem zit. Een aantal gemeenten rond Amsterdam blijven het afwijzen. Die gemeenten weten waar er behoefte is. Ze willen buiten hun kern een aantal woningen neerzetten, het gaat niet om duizenden woningen. Wordt stelselmatig afgewezen. Niet te rijmen met flexibel en wendbaar zijn.

Gedeputeerde **Geldhof** voegt er nog aan toe dat het altijd is gebaseerd op actuele prognoses. Dat is het wendbare. Er zijn provinciale belangen die in acht moeten worden genomen. Dat is de beperking. Het voorbeeld in Middellie, daar ligt een weidevogel leefgebied. Dat is een beperking.

Mevrouw **Van Andel** (CDA): het gaat om opgaven die centraal staan, integraal bekijken. Hoeveel plannen die zacht zijn kunnen zo snel mogelijk hard worden? Wanneer volgt daarover een nadere analyse?

Gedeputeerde **Geldhof**: dit reikt verder dan de visie in de Omgevingsvisie. De jaarlijkse Woonmonitor wordt eind november naar de Staten gestuurd. Volgende week vindt er een technische briefing plaats. Hier worden de eerste resultaten uit de Woonmonitor gepresenteerd. Dit soort vragen worden daarin meegenomen. Wat is de plancapaciteit? Wat is de prognose? Waar kan het landen? Wat wordt er wel of niet gebouwd? Wat had gebouwd kunnen worden en is niet gebouwd? Hoe is de daadwerkelijke huishoudensontwikkeling?

Gedeputeerde Geldhof vervolgt haar betoog.

Binnenduinrand. PvdA maakt zich daar zorgen over. Bestaande regimes blijven bestaan. Het huidige instrumentarium voldoet. Technische vragen zijn beantwoord. Bij de zonering binnenduinrand gaat het over complexere afwegingen dan voor het strand. Vorige week is een brief gestuurd waarin is uitgelegd op welke wijze het traject voor het strand is afgesloten. Voor de duinen hoeven geen nieuwe afspraken te worden gemaakt omdat die al voldoende bescherming geniet. Voor de binnenduinrand wordt dit meegenomen. Het huidige instrumentarium blijft bestaan op weg naar de Omgevingsverordening. Omdat het complexer is, er komen veel meer dingen samen zoals toerisme, recreatie, landbouw en natuur. Dat wordt op een andere manier opgepakt dan bij het Kustpact is gedaan. In het antwoord op de technische vragen wordt verwezen naar die brief.

Landschap: niet in geslaagd om het voor iedereen begrijpelijk op te schrijven. In meerdere zienswijzen wordt opgeroepen om meer duidelijkheid en scherpte aan te brengen in ontwikkelprincipes voor het landschap. Niet alleen in het onderscheid in twee typen regimes. We willen versimpelen, het is nu te ingewikkeld. Er zijn teveel lagen van systemen die over elkaar heen liggen. De twee gebieden: Natura 2000 gebieden (daar kan niets) en binnenstedelijke plekken. Daar

kunnen heel veel ontwikkelingen plaatsvinden. Daarnaast het buitengebied, te verdelen in twee soorten gebieden. Gebieden die veel bescherming genieten en gebieden die in mindere mate bescherming genieten. Hoe dat moet worden ingevuld, dat is het proces op weg naar de Omgevingsverordening.

De heer **Kramer** (VVD) interrumpeert. Gedeputeerde Geldhof gebruikt als voorbeeld de duinen. Natura 2000 gebieden, is dat TOP landschap? Of staat dat er los van?

Gedeputeerde **Geldhof** roept op om de terminologie los te laten. De uitwerking van de buitengebieden, gebieden die in meer of mindere mate bescherming nodig hebben, vindt plaats bij de uitwerking van de Omgevingsverordening. Daarbij zullen alle relevante partijen worden betrokken.

De heer **Kramer** (VVD): Natura 2000 valt op dit moment onder NNN.

Gedeputeerde **Geldhof** geeft aan dat dat niet hoeft.

De heer **Kramer** (VVD): blijven, naast NNN gebieden, Natura 2000, bufferzone en weidevogel leefgebieden intact? Komen daarnaast de landschapstypen? Wat krijgt wel of niet bescherming?

Gedeputeerde **Geldhof**: er zijn plekken waar helemaal niets kan en er zijn steden. Dat zijn de twee uitersten. Daarbinnen twee soorten gebieden, plekken die meer bescherming nodig hebben en plekken die in mindere mate bescherming nodig hebben. Hoe daarbinnen deze worden gepositioneerd, dat is de zoektocht op weg naar de Omgevingsverordening.

Mevrouw **Van Andel** (CDA): bekent dit dat er binnenstedelijk alles mag en binnen duinen niets? En dat gebieden daartussen altijd een beschermingsregime hebben?

Gedeputeerde **Geldhof**: is er geen enkele bescherming voor het buitengebied, dan kan het hele buitengebied worden vol gelegd met zonnepanelen, windmolens, huizen, bedrijventerreinen.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) bedoelt, hebben alle gebieden straks een bepaalde vorm van een landschapsregime, dus een landschapsbescherming?

Gedeputeerde **Geldhof** antwoordt dat het niet specifiek landschap hoeft te zijn. Dit komt in uitdrukking in de uitwerking. Waarom twee regimes? Er zijn twee onderscheidende typen gebieden die nadere uitwerking verdienen, vertaald richting Omgevingsverordening. Het moet simpeler worden.

Voor mevrouw **Strens** (D66) voelt het nog niet simpeler. Het is nog niet voor iedereen duidelijk, wellicht nog schriftelijk aanvullen. Er zijn twee soorten gebieden, zijn er binnen het soort gebied (één met meer en één met minder bescherming) subcategorieën te maken?

Gedeputeerde **Geldhof** antwoordt dat dat zou kunnen. Maar dat weten we nog niet. Het doel is simpeler maken. Hoe zich dat vorm geeft, dat is de zoektocht. Ze wil de verwarring wegnemen dat, zoals het er staat, dit dus leidt tot twee regimes.

Wat is de meerwaarde van de Indicatieve kaarten? Je probeert te verbeelden wat je bedoelt. Met kaarten wil je illustreren wat je bedoelt, zonder dat er rechten aan ontleend kunnen worden. Het is indicatief. Het kan niet concreet worden opgeschreven, er kan niet 32 jaar vooruit worden gekeken. Zo abstract mogelijk. Wel laten zien wat je probeert te illustreren. Bijvoorbeeld niet de kleuren weglaten. Bedoeld om een beeld te geven. Kaarten hebben wel geleid tot verduidelijking. Plan MER. Het commentaar door de commissie gegeven ging over het abstractieniveau. Door het hoge abstractieniveau van de visie (we willen juist niet alles concreet vastleggen, niet meer wendbaar en flexibel), is het resultaat van het plan MER zelf ook abstract. De uitkomst van het MER moet met deze relativering worden bekeken en ingeschat. Om in de uitvoeringsfase van de visie de effecten te kunnen beoordelen, is er parallel aan het opstellen van de Omgevingsvisie met plan MER een doorlopende Effectmonitor ontwikkeld. Die monitor gaat functioneren als vinger aan de pols. Informatie uit plan MER en toegepaste indicatoren zijn basis geweest voor de Effectmonitor. Die monitor zal naar verwachting in voorjaar 2019 operationeel worden. Steeds meer van abstract naar concreet doordat je effecten meet, welke richting gaat het op, daarmee doelen halen..

Vervallen de verordeningen nu? Nee, de verordeningen niet, de afzonderlijke visies wel, die worden ingetrokken. Het wordt eenvoudiger, van acht visies naar één strategische visie. Pas als er een Omgevingsverordening is, dan vervallen de onderliggende verordeningen.

Mevrouw **Strens** (D66) had een vraag gesteld over het instellen van provinciale landschappen.

De heer **Kramer** (VVD) had een vraag gesteld over de grens van de MRA met betrekking tot de woningaantallen per regio, of dat losgelaten kan worden.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) had gevraagd hoe gemeenten moeten omgaan met deze visie met betrekking tot hun eigen Omgevingsvisie. En ze had gevraagd of we nu moeten spreken over opgave in provincie en niet meer over provinciale doelen.

De **voorzitter** geeft aan dat deze vragen kunnen worden vastgehouden voor andere Gedeputeerden en voor de tweede termijn. Hij geeft het woord aan Gedeputeerde Tekin.

Gedeputeerde **Tekin**:

Schiphol, multimodale hub, staat erin, pagina 32, 69. Met wat er nu in staat, zijn we veel scherper dan vóór de zomer. Niet alleen maar uitstoot en geluid, maar ook gezondheid en veiligheid zijn meegenomen, dat zijn de piketpalen. Die staan in het stuk. Op 8 november met elkaar verder praten over het stuk van BRS. Dat betekent niet dat wij geen zorgplicht hebben aan de omgeving van Schiphol. Gedeputeerde van Noord-Holland die Schiphol in portefeuille heeft, is ook delegatieleider van BRS. Niet alleen de lasten, maar ook de lusten. Namens GRS en BRS over de toekomst van Schiphol praten, er komen allerlei rapporten uit, bijvoorbeeld over ultra fijnstof en hinder. BRS: komende jaren de tijd voor nemen om goede afspraken te maken. Deze onderwerpen zijn benoemd in de Omgevingsvisie.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt om een A4-tje met specifieke punten.

Gedeputeerde **Tekin** verwijst naar pagina 32, 37, 69 van de Omgevingsvisie. BRS reikt tot 2030. Niet hele inzet BRS in Omgevingsvisie vertalen. Thema's die wij van belang vinden, staan hierin vermeld. Doorgaan met de toekomst van Schiphol, eerst antwoorden op die thema's.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD): in het koersdocument sprak Gedeputeerde Tekin zich nog uit voor groei, nu een aantal zaken eerst afwachten, waaronder gezondheidsaspect. Houdt Gedeputeerde Tekin nu ook rekening met een scenario van krimp?

Gedeputeerde **Tekin** verwijst naar 8 november. De uitsplitsing naar kortere en langere termijn is niet gemaakt in de Omgevingsvisie. Van belang dat die onderwerpen nu bij de kop worden gepakt. In de kern aanpakken, niet meer in de marge. Geen duiding in al die rapporten. Waar gaan we nou eigenlijk over? De systeemverantwoordelijke is de Minister met de Tweede Kamer. Wij zijn onderdeel van BRS delegatie. Indien aan ORS tafel niet tot overeenstemming wordt gekomen, allemaal individueel kamerleden benaderen. Gedeputeerde Tekin is daar niet van, aan ORS tafel onderwerpen oppakken.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vindt dat Gedeputeerde Tekin zich nu verschuilt achter andere overheden. Een paar maanden geleden sprak hij zich nog uit voor groei, daar is hij op terug gekomen. Wat betekent dat concreet? Als al die onderzoeken (plan MER, geluidsonderzoek, WHO normen) hiertoe aanleiding geven, is Gedeputeerde Tekin dan bereid om een visie te kiezen op Schiphol dat rekening houdt met een scenario waarin er niet gegroeid kan worden.

Gedeputeerde **Tekin** verwijst naar de notitie. De discussie wordt op 8 november gevoerd.

De heer **Klein** (CU-SGP) heeft een vraag over de scherpere piketpaaltjes (pagina 37). Hier staat: "Voordat er keuzes worden gemaakt, moet er eerst helderheid komen over de toekomstige ontwikkelingen van de luchtvaart. In de tussenliggende periode moet vooral de hub-functie in stand blijven." Dat zijn toch geen piketpaaltjes?

Gedeputeerde **Tekin** vraagt of de heer Klein de onderwerpen over gezondheid geen piketpaaltjes vindt? De piketpaaltjes staan erin.

Gedeputeerde Tekin vervolgt zijn betoog.

WHO normen. Hebben we een andere ambitie als eerder? Nee, dat hebben we niet. We pakken kansen als deze zich voordoen. Gedeputeerde Staten kunnen dat niet afdwingen. Landelijke en Europese normen. De Minister komt met een Luchtkwaliteit actieplan. Als daar iets anders in staat, dan zijn we als provincie ondergeschikt. We gaan er nu vanuit dat we toewerken naar WHO-normen. Voorbeeld Luchtkwaliteitsrapport, laat zien dat we metingen WHO-normen halen. Dat betekent niet dat we achterover leunen.

Weidevogel leefgebieden. Kan die eruit? Die zekerheid kan Gedeputeerde Tekin niet geven. Alles wordt bekeken. Eén van de insprekers was bang dat stiltegebieden zouden vervallen, dat gaat niet gebeuren. Hoe dat een plek krijgt in een beschermingsregime, daar kan Gedeputeerde Tekin nu geen antwoord op geven.

De heer **Kramer** (VVD): er zijn nu gebieden toegewezen waar nauwelijks of geen weidevogels zitten. Gaat die bescherming er nu af? Moet er dan een nieuw regime op komen?

Gedeputeerde **Tekin** kan daar nu geen antwoord op geven. Bij voorbereiding op deze Omgevingsvisie een kaartje gekregen met elf of twaalf beschermingsregimes. Daar willen we van af, meer eenduidigheid en duidelijkheid, voor onszelf, maar ook voor gemeenten en anderen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) pleit ervoor om regime niet van open ruimte of weidevogel leefgebied af te halen.

Gedeputeerde **Tekin**: het is nog te prematuur om afspraken te maken over provinciaal landschap. Daar komen we nog op terug.

Gedeputeerde **Post** vindt het voorstel van de heer Leever voor een Kwaliteitsnetwerk landbouw creatief. Nu kijken wat er gaat gebeuren met landbouw voertuigen. Er kan nu geen netwerk worden vastgesteld. Dat is nu een beetje laat, was handiger geweest om dat in het voorjaar te zeggen. Op provinciale wegen willen wij geen landbouwverkeer toestaan. Wel als wettelijke snelheid landbouw voertuigen wordt verhoogd. Is al een keer afgewezen in de Kamer omdat het was gekoppeld aan de kentekenplicht voor landbouw voertuigen. Daar wordt opnieuw over gesproken. Dan zien waar op de provinciale wegen wel landbouw voertuigen kunnen worden toegestaan.

De heer **Leever** (ONH) zal het rapport Friesland aan Gedeputeerde Post toezenden. Het is een zeer verhelderend rapport. We zijn een agri provincie, waarin een grotere intensiteit van de weg door landbouw voertuigen wordt bewerkstelligd. In het voorjaar had de heer Leever hier nog geen kennis over. Is wel iets om te overdenken en mee te nemen.

Gedeputeerde **Post** geeft aan dat dat niet gaat niet gebeuren. Er zijn grote verschillen tussen Friesland en Noord-Holland. Twee van de wegen zijn de N242 en de N201, de drukste provinciale wegen. Grote kans op ongelukken. Groot verschil tussen Friesland en Noord-Holland is de intensiteit van het normale verkeer. Deze stromen niet met elkaar vermengen, dat leidt tot onveiligheid.

Gedeputeerde Post is benieuwd naar het rapport. Maar ze gaat niet in op de suggestie.

Gedeputeerde Post vervolgt haar betoog.

A10 als harde grens voor de woningbouw. Waarom is deze grens zo belangrijk? Amsterdam geeft deze ook als grens aan. Met alle gemeenten in Noordzeekanaal gebied is de visie Noordzeekanaal gebied opgesteld. Daarin staat de grens voor bedrijvigheid bij ring A10 als gegeven. Alle gemeenten in de regio hebben hiermee ingestemd, ook de gemeente Amsterdam. Netjes om wat als regio breed is onderschreven te hanteren. Een belangrijk argument is dat wij bezig zijn met het nemen van maatregelen ten behoeve van de energietransitie. Op dit moment bezig met opstellen van de ontwikkelstrategie energietransitie. Daaruit blijkt dat, als je de energietransitie wilt vormgeven in het Noordzeekanaal gebied, draaischijf voor de energietransitie, zowel de fysieke ruimte als milieuruimte in het Noordzeekanaal gebied hard nodig is. Als je bijvoorbeeld aan CO² reductie wilt doen, toe wilt naar een circulaire economie, dan zal de fysieke ruimte en de milieuruimte toenemen en zal de milieubelasting eerst toenemen voordat die afneemt. Daarom hebben we die ruimte nodig en is het niet verstandig om daar woningbouw te laten plaatsvinden.

De heer **Klein** (CU-SGP) las dat ook in de omgevingsvisie zelf. Is daar een goede onderbouwing voor? Zijn er rapporten die aangeven hoe groot die ruimte is?

Gedeputeerde Post antwoordt dat er binnen afzienbare tijd een rapport. Dat wordt definitief op het moment dat het Klimaatakkoord wordt gesloten. Die lopen samen op. Op 15 november komt het Bestuursplatform bij elkaar. Gedeputeerde Post houdt de commissie op de hoogte.

Mevrouw **Strens** (D66): A10 ook in de plannen van Amsterdam zelf.

Gedeputeerde Post antwoordt dat het gaat om het enige hoekje dat buiten de ring A10 valt, de rest valt binnen de ring. Dat betekent niet dat, als je de A10 als grens havengebied hanteert, je de havenstad volledig kunt reduceren. Omdat je de milieuruimte van de bedrijven buiten de ring nodig hebt en die slaan teug naar binnen de ring. Amsterdam wil dit adaptief programmeren en de stad naar buiten toe werken. Op het moment dat je innovatieve maatregelen neemt, zou je tot ring A10 kunnen bouwen en havenstad kunnen uitvoeren. Maar dat is op dit moment nog niet te zeggen. Op het moment dat we zouden overwegen om met biobrandstoffen of waterstof te werken in havengebied, dan neemt de overslag van de kolen en benzine af. Maar dan wordt de veiligheidscontour groter, dus meer milieuruimte nodig. Hetzelfde geldt over geluid.

Gedeputeerde **Post** beantwoordt de vraag van de heer Papineau Salm over het **Terbrugge terrein**.

Bedrijven aan de overkant van het water maken zich zorgen omdat op het terrein woningen geprojecteerd zijn die vallen binnen de milieucontouren. Door de gemeente wordt verondersteld dat problemen zich vanzelf zullen oplossen. Maar hoe dan? Het gaat om innovatieve ontwikkelingen die nog niet bekend zijn. Bedrijven krijgen te maken met overburen die vallen onder milieuzonering. Daarmee roep je de klachten al over je af. Een bedrijf vindt in de politiek aanzienlijk minder oor dan een groep klagende bewoners.

De vraag van de heer Klein op sturen op modal shift, dat wij nu helemaal niet zouden sturen. Wij sturen op mobiliteit in zijn geheel. Wil je deze regio mobiel houden, dan heb je alle modaliteiten nodig. Insteek van ons College is dat het niet aan de overheid is om mensen op te leggen van welk vervoermiddel zij gebruik moeten maken, zij moeten zelf die keuze maken. Dan stuur je niet, maar faciliteer je alle modaliteiten.

Werken aan schaa sprong OV. Bezig met OV toekomstbeeld. Niet synchroon met de Omgevingsvisie. De provincie gaat niet over het ruimtelijk beslag, vooral bij het spoor, dat is aan het rijk. Het OV toekomstbeeld nationaal wordt opgesteld door het rijk. Regionaal door de provincie. De effecten op ruimtelijk beslag vinden hun terugslag in de nationale omgevingsvisie. Het gaat meer om rijks infrastructuur dan om provinciale infrastructuur. Openbaar vervoer heeft niet direct een ruimtelijk beslag. Behalve bij het aanleggen van vrije busbanen. Het moet blijken waar dat nuttig en nodig is uit OV toekomstbeeld.

Hoe wordt afgewogen in mobiliteit? Het is niet zo dat met de Omgevingsvisie het onderwerp mobiliteit is afgerond. We zijn nog bezig met programma en agenda mobiliteit. Tegelijk ook bezig met actualiseren Investeringsstrategie. Gedeputeerde Post wil de suggestie wegnemen dat wij die afweging niet maken. Als het gaat om de aanleg van infrastructuur, werken wij altijd op basis van duurzame verstedelijking. Dat betekent dat je ook altijd kijkt naar eerst het beter benutten van het bestaande. Voordat je overgaat tot aanleg van iets nieuws altijd eerst kijken of er met de inzet van openbaar vervoer alternatieven kunnen worden gevonden voor de aanleg van nieuwe infrastructuur. Bijvoorbeeld bij de discussie over de A8/A9, er ruimschoots onderzoek is geweest waaruit bleek dat openbaar vervoer de problematiek niet oplost. In Haarlemmermeer Zuid doen we beiden. Zowel infrastructuur bus aanleggen als voor de auto. Het is altijd de afweging, is er een oplossing te bereiken met OV, is er een oplossing te bereiken met beter benutten. Pas in laatste instantie kiezen voor aanleg van infrastructuur, omdat dat ook de duurste oplossing is.

Vraag van de heer Papineau Salm of je sectorale nota's kunt afschaffen. **PVVP**: ja. Dat is opgenomen in de Omgevingsvisie. Maar de uitwerking daarvan in agenda mobiliteit.

Gedeputeerde **Bond**: bedrijventerreinen zijn nodig. Om geld te verdienen, banen te behouden. We zijn zuinig op bedrijventerreinen. We willen voorkomen dat we nieuwe bedrijventerreinen moeten aanleggen. Daarom ook **Babeka** en Convenant Noord-Holland Noord, goede afstemming vraag en aanbod.

MRA is geen besluitvormingsorgaan. Drie platformen op het gebied van wonen, mobiliteit en economie. Geen democratische legitimatie. Dat gebeurt in de Staten en de verschillende raden van deelnemende gemeenten.

Natuur inclusieve landbouw, schaalvergroting accepteren, anders kunnen de investeringen niet worden gedaan. Dat zal leiden tot verbetering van de biodiversiteit.

Gedeputeerde **Van der Hoek**:

Energietransitie begint bij de gemeente. Zij moeten aangeven waar zij behoefte aan hebben, waar zij draagvlak en mogelijkheden zien. Waar zij met de infrastructuur naar toe kunnen. Vervolgens kijken

wij hoe we dat regionaal bij elkaar brengen. Er is beleid. Binnen dat beleid werken we nu. Waar komen gemeenten zelf mee en hoe raakt dat aan het beleid dat er nu is en hoe gaan we daarmee om? Niet aan voorkant, dat gaat in tegen het uitgangspunt van deze visie. Stolpenlandschap: het gaat over de inclusiviteit van de historische kenmerken. Beleid zoals Leidraad Cultuurhistorie en Landschappen zijn van toepassing. In uitwerking spelen deze een rol. Kiezen voor aardwarmte of drinkwater, als het erop aankomt. Dat is niet te voorspellen. Alle rapporten laten ook zien wat de risico's zijn. Afweging veiligheidsrisico's.

Gedeputeerde Loggen:

Digitalisering provincie, staat in zomernota 2016. Ook in het kader van ambities Kompas 2020. Er is een Concern Information Officer (CIO) aangesteld, concern information plan gemaakt. We zijn goed op weg, In kopgroep Nederlandse provincies. We zijn er nog niet. In begroting komend jaar vragen wij extra budgetten voor data strategie en cyber security.

Woningbouw, vraag van het CDA. Gedeputeerde Loggen gaat geen toezegging doen. Afgesproken dat we eerst met richting gevende uitspraken komen. Dan consulteren met stakeholders (agrariërs, waterschappen) en uitkomsten reflecteren. Ook wat betreft haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak.

Beschikbaarheid water. Geen water, dan zal de bodemdaling niet snel afremmen. Overleg tussen waterprovincies, Waterschappen, Deltaprogramma. Breed programma waarin wordt gesproken over droogte. De keten heeft afgelopen zomer goed gefunctioneerd. Opmerking dat Friesland al ons water opdrinkt, kan Gedeputeerde Loggen niet goed plaatsen. Niet Friesland is boosdoener in Nederlandse watersysteem, maar de stad Rotterdam. 85% van ons beschikbare zoetwater wordt naar Rijnmond geleid om de zoutindringing te beperken.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 22.50 uur. De tweede termijn en de rest van de agenda volgen op maandag 5 november vanaf 20.00 uur.